

Ústav anglického jazyka a didaktiky

Adéla Balcarová

Posudek vedoucí práce

Syntaktické, sémantické a aktuálněčlenské aspekty ditranzitivní komplementace: analýza sloves blame a provide

Syntactic, semantic and FSP aspects of ditransitive complementation: a study of blame and provide

Diplomová práce
Praha, září 2013

Předložená diplomová práce je příspěvkem k řešení problematiky ditranzitivní komplementace sloves „blame“ a „provide“, přičemž se autorka zabývá třemi rovinami větné stavby – syntaktickou, sémantickou a aktuálněčlenskou. Slovesa „blame“ a „provide“ patří mezi specifický typ ditranzitivních sloves, jejichž oba předmětové aktanty mohou mít formu jak přímého, tak předložkového předmětu, a vyskytují se tak ve dvou vzorcích: SVO_dO_{prep} a SVO_iO_{prep} . Účelem je prověřit míru souladu mezi informační strukturou a povrchovým řazením pravostranných argumentů, neboť autorka předpokládá jako hlavní faktory spolupůsobení principů *end-focus* a *end-weight*.

Teoretická část velice důkladně a přehledně popisuje ditranzitivní konstrukce na základě významných anglických gramatik a řady studií. Autorka nejprve definuje ditranzitivní slovesa obecně, poté přistupuje k popisu jednotlivých typů předmětů – přímého, nepřímého a předložkového. Zajímavá je kapitola 2.2, kde autorka popisuje jednotlivé skupiny ditranzitivních sloves dle CGEL. Autorka poukazuje na skutečnost, že některá slovesa (především slovesa z páté a sedmé skupiny) by si zasloužila reklasifikaci. Zde je třeba ocenit autorčin samostatný kritický přístup k ... Dále je pozornost věnována sémantice ditranzitivních konstrukce. Vedle sémantiky obou předmětů jsou rozlišeny významové skupiny ditranzitivních sloves. V závěru teoretické části autorka shrnuje pojetí aktuálního členění větného založeného na Firbasově koncepci.

Praktická část zkoumá 200 příkladů ditranzitivní konstrukce získaných pomocí Britského národního korpusu, 100 příkladů slovesa *blame* a 100 příkladů slovesa *provide*. Příklady jsou nejprve analyzovány z hlediska jejich vzorce a realizační formy (noun/pronoun – celkem jsou rozlišeny čtyři možné kombinace (1. N+N, 2. Pro+Pro, 3. N+Pro, 4. Pro-N). U slovesa „blame“ celkově převažuje vzorec SVO_iO_{prep} (66%), u slovesa „provide“ je tomu naopak, vzorec SVO_dO_{prep} se vyskytl v 61%. Aby bylo možné určit, zda jsou předměty řazeny podle stupně výpovědní dynamičnosti, bylo třeba u každého příkladu určit kontextovou (ne)zapojenost obou předmětů. Ukázalo se, že toto není vždy snadný úkol. Výsledky analýzy potvrdily, že většinou se oba principy shodují, ale zároveň ukázaly odchylky od obou principů.

Velmi zajímavá zjištění přináší kapitola věnující se sémantické struktuře slovesa „blame“. Na rozdíl od základní sémantické struktury typických ditranzitivních sloves typu „give“ (agent-recipient-patient) se sémantika předmětů slovesa „blame“ liší. O agenta jde v případě předmětu také, ale odlišná je sémantika předmětů – především O_i/O_{prep} není recipient, ale představuje účastníka, kterému je něco odnímáno. Autorka zde proto patřičně zavádí novou kategorii „involuntary recipient“. Dále se ukazuje, že sloveso „blame“ bývá následováno substantivy mající negativní konotace. Substantiva v pozici předmětu byla proto rozdělena do osmi nově vytvořených sémantických podskupin.

FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY KARLOVY
V PRAZE

Ústav anglického jazyka a didaktiky

Také autorka dochází ke zjištění, že předmět Oi/Oprep nemusí být vždy životný a modifikuje tak popis sémantické struktury jak je uveden v reprezentativních anglických gramatikách.

Závěr: Adéla Balcarová si výborně poradila s danou tematikou. Obohatila tak popis ditranzitivních sloves „blame“ a „provide“ a nabízí řadu podnětů pro další výzkum. K obhajobě ji proto doporučuji a předběžně hodnotím jako výbornou.

PhDr. Gabriela Brůhová, Ph.D.

V Praze 9.9.2013

